

Олена Локшина – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.
Коло наукових інтересів: реформи та інновації у світовому та європейському освітньому просторах в умовах глобалізації та європеїзації у компаративній перспективі, теорія і методологія порівняльної педагогіки.

✉ olena.lokshyna@gmail.com

🆔 <https://orcid.org/0000-0001-5097-9171>

УДК 37.014:061.1ЄС

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-5-17>

ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ: ЦІЛІ, ПРІОРИТЕТИ, ІНІЦІАТИВИ

Анотація. Статтю присвячено аналізу сучасних ключових ініціатив ЄС на рівнях дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих. Констатовано актуальність дослідження в умовах отримання Україною статусу кандидата на членство в ЄС та гармонізацією національної правової системи з “*acquis communautaire*”, включно з галуззю освіти та науки. Для досягнення мети застосовано метод аналізу ключових документів ЄС, які визначають напрями розвитку європейської політики у галузі освіти і навчання за рівнями. Також було вивчено законодавчі і стратегічні документи України, що регулюють процес європейської інтеграції національної освіти. Аналіз монографічних досліджень уможливив осмислення характеру наукового дискурсу зазначеної проблеми. Проаналізовано рамкову програму європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на період 2021–2030 років, метою якого задекларовано побудову Європейського освітнього простору. Охарактеризовано стратегічні пріоритети співробітництва у межах концепту освіти впродовж життя у контекстах формальної, неформальної та інформальної освіти. Розкрито, що орієнтири політики ЄС на рівнях дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих охоплюють параметри якості, справедливості, інклюзії, ключових компетентностей, культури навчання впродовж життя, підтримки «зеленого» та цифрового переходів та у єдності покликані формувати синергетичний ефект, який інтенсифікує досягнення проголошеної мети. Зроблено висновок, що освітня політика ЄС сьогодні характеризується цілеспрямованими, багатовекторними та багаторівневими впливами з метою досягнення мети побудови Європейського освітнього простору. Стратегічні пріоритети європейського співробітництва у процесі його побудови, що є чіткими, та такими, які можуть бути реалізовані, забезпечують інноваційну трансформацію усіх рівнів освіти на засадах синергії та системності. Охоплення усіх рівнів освіти креативною ідеєю побудови Європейського освітнього простору забезпечується застосуванням методології поєднання тематичного та рівневого форматів формування пріоритетів співробітництва. Ефективність імплементації проголошеного забезпечується застосуванням індикаторів, термінів їх досягнення та моніторингом прогресу.

Ключові слова: Україна; ЄС; європейська інтеграція; освіта; освітня політика; Європейський освітній простір.

Постановка проблеми. У Договорі про ЄС (Стаття 49) зазначено, що будь-яка європейська країна може подати заявку на членство, якщо вона поважає демократичні цінності ЄС – людську гідність, свободу, демократію, рівність, верховенство права та права людини, включаючи права осіб, що належать до меншин – і прагне їх просувати (European Union, 2016). Необхідною умовою для цього є відповідність країни Копенгагенським критеріям вступу на основі визначених умов і термінів з метою гармонізації зі стандартами ЄС (*acquis communautaire*) (European Commission, 2021). *Acquis* ЄС як сукупність загальних прав і обов'язків, які є обов'язковими для всіх держав-членів ЄС, охоплює: зміст, принципи та політичні цілі Договорів; законодавство, ухвалене згідно з Договорами та прецедентне право Суду ЄС; декларації та резолюції, ухвалені ЄС; інструменти в межах Спільної зовнішньої політики та політики безпеки; міжнародні договори, укладені ЄС і між собою державами-членами у сфері діяльності ЄС (Кабінет Міністрів України, 2024).

Acquis ЄС структуровано за напрямками політики. І хоча відповідно до статей 165 (European Union, 2008) та 166 (European Union, 2016a) Договору про Європейський Союз освіта відноситься до інтересів держав-членів, в умовах розбудови економіки знань ЄС формулює спільні цілі політики у галузі європейського співробітництва з освіти і навчання (European Commission, n.d.-a). У Розділі 26 «*Acquis* з напрямку освіти і культури» визначено, що цілі освітньої політики наразі формує Резолюція Ради про стратегічну рамку європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на шляху до Європейського освітнього простору та за його межами (2021–2030) (European Council, 2021b). У документі Європейський освітній простір позиціонується як концепт, що охоплює мету європейського співробітництва у галузі освіти і навчання з конкретними часовими рамками, систему управління цією співпрацею, систему моніторингу досягнення визначених цілей і показників, що є компасом для подальших політичних реформ для держав-членів ЄС (Локшина, 2024).

Продовжуючи євроінтеграційну ходу після отримання статусу кандидата на членство в ЄС 23 червня 2022 року (European Commission, 2022b), Україна реалізує ключові реформи для відповідності *acquis*, у тому числі у галузі освіти, демонструючи прогрес.

1 лютого 2023 року Європейська Комісія оприлюднила Аналітичний звіт щодо заявки України на членство в ЄС, згідно з яким сфера освіти і культури має певний рівень підготовки щодо цілей ЄС (European Commission, 2023a).

8 листопада 2023 року Європейська Комісія рекомендувала Європейській Раді відкрити переговори з Україною щодо членства в ЄС та оцінила стан прогресу реформ у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення 2023 року. У Звіті підтверджено, що Україна має певний рівень підготовки у сфері освіти та культури. Система освіти та молодіжна політика у цілому відповідають цілям ЄС (European Commission, 2023b).

30 жовтня 2024 року Європейська Комісія презентувала Звіт у межах Пакету розширення ЄС 2024 року, який містить оцінку річного прогресу України у реформах на шляху до членства в ЄС за переговорними розділами. У Розділі 26 «Освіта і культура» відзначено прогрес за такими напрямками, як освітня статистика, мережа закладів освіти, дошкільна освіта, інклюзивна освіта тощо. У січні 2024 року Україна приєдналася до мережі *Eurydice* – ресурсу ЄС щодо систем освіти і навчання держав-членів та інших європейських країн (European Commission, 2024b).

Важливим для подальшої інтенсифікації гармонізації національної освіти з *acquis* вбачається осмислення актуальних політичних ініціатив ЄС, тим більше, що у Дорожній карті європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року завданням 1.2.4. Стратегічної цілі 1. «Державні політики і законодавство України в сферах освіти і науки гармонізовані з правом (*acquis*) ЄС» визначено підвищення рівня поінформованості громадськості стосовно формування та реалізації освітніх політик (Міністерство освіти і науки України, 2023).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукової літератури засвідчує, що дискурс проблеми політики ЄС у галузі освіти і навчання у зарубіжному дослідницькому полі є багатоглядним. Проблема вивчається зокрема в аспектах управлінської рамки та відкритого методу координації (Radaelli, 2004; Alexiadou et al., 2014; Gornitzka, 2018). В аспекті європеїзації у науко-

вих розвідках досліджуються питання її впливу на національні системи освіти крізь призму синхронізації та адаптації (Carlson et al., 2018; Stevenson, 2024). Простори – європейський простір вищої освіти, європейський освітній простір та європейський дослідницький простір – розглядаються з позиції інструмента гармонізації та стандартизації систем освіти і навчання держав-членів (Heriart et al., 2021). Феномен європейської політики у галузі освіти і навчання осмислено на засадах неофункціоналістських концепцій європейської інтеграції (Beukel, 1994). Формування і еволюція освітньої політики та історія європейської інтеграції характеризуються з позиції етапності та динамічності (Agostini. & Natali, 2015; Cankaya et al., 2015).

Наукові розвідки українських дослідників охоплюють тематику орієнтирів європейського співробітництва у галузі освіти і навчання (Локшина, 2023), рамок і просторів як інструментів інтеграції систем освіти і навчання та науки держав-членів з позиції національних інтересів (Батечко та ін., 2020; Локшина, 2019; Локшина, 2024; Михайленко та ін., 2024; Топузов та ін., 2023).

Внеском у зазначену тематику вбачаємо дослідження ключових ініціатив ЄС за освітніми рівнями – дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих. З цією метою проаналізовано відповідні документи Європейської Ради та Європейської Комісії (Cedefop, 2020; European Commission, 2022c; European Council, 2018; European Council, 2019; European Council, 2020; European Council, 2021b).

Е-платформа Європейської Комісії «European Education Area» (European Commission, n.d.-b) слугувала для автора довідковим джерелом для формування логічної моделі аналізу сутнісних характеристик стратегічних орієнтирів політики ЄС у галузі освіти і навчання.

Метою даного дослідження є аналіз політичних ініціатив ЄС на рівнях дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих задля отримання комплексного бачення характеру розвитку європейської освіти. Для досягнення мети застосовано метод аналізу ключових документів ЄС, які регулюють правове поле та визначають напрями розвитку європейської політики у галузі освіти і навчання за рівнями. Також було вивчено законодавчі і стратегічні документи України, що регулюють процес європейської інтеграції національної освіти. Аналіз монографічних досліджень уможливив осмислення характеру наукового дискурсу зазначеної проблеми.

Виклад основного матеріалу. ЄС позиціонує освіту основою для самореалізації, кар'єрного зростання та активного громадянства особистості, стійкості та лідерства європейських суспільств та економік. Перспективи розвитку освіти і навчання на період 2021–2030 років визначено у рамковій програмі європейського співробітництва, метою якого задекларовано побудову Європейського освітнього простору (European Council, 2021). Європейський освітній простір є візією освіти майбутнього, він охоплює усі рівні освіти у межах концепту освіти впродовж життя у контекстах формальної, неформальної та інформальної освіти (life-wide & lifelong education), працюючи на реалізацію загальноєвропейських, національних та індивідуальних цілей та інтересів.

Стратегічними пріоритетами співробітництва проголошено:

- підвищення якості, справедливості, інклюзії та успіху для всіх галузі освіти і навчання;
- перетворення навчання впродовж життя та мобільності на реальність для всіх;
- підвищення рівня володіння компетентностями та мотивації професії викладача;
- зміцнення європейської вищої освіти;
- підтримка зеленого та цифрового переходу в освіті та навчанні та за допомогою них.

Визначені пріоритети охоплюють усі рівні освіти. Це забезпечується системою індикаторів, що працюють на інноваційний розвиток дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих:

- частка 15-річних з низькою успішністю з читання, математики та природничих наук повинна становити менш, ніж 15% до 2030 року;
- частка восьмикласників, з низькою успішністю з комп'ютерної та інформаційної грамотності має бути меншою за 15% до 2030 року;
- не менш, ніж 96% дітей від 3-х років до початку обов'язкового навчання в початковій школі мають бути охоплені дошкільною освітою до 2030 року;

- частка тих, хто зарано залишив навчання повинна бути меншою за 9% до 2030 року;
- частка населення 25–34 років з вищою освітою має становити не менше 45% до 2030 року;
- частка нещодавніх випускників ПТНЗ, які отримали можливість навчання на робочому місці під час професійної підготовки, має становити не менш, ніж 60% до 2025 року;
- не менш, ніж 47% дорослого населення у віці 25–64 роки повинні брати участь у навчанні впродовж останніх 12 місяців до 2025 року (European Council, 2021).

Woessmann & Schuetz (2006) пишуть як про позитивний зв'язок між освітою та індивідуальними доходами на ринку праці, що є важливим для громадян, так і підвищення продуктивності праці, що є необхідним для інноваційної економіки. Особливо ефективним оцінюється вплив освіти на дітей раннього віку – участь малюків у високоякісних програмах дошкільної освіти безпосередньо впливає на їх когнітивний, соціальний та емоційний розвиток, готовність до школи, успіхи у навчанні.

Орієнтири ЄС щодо розвитку дошкільної освіти проголошено у Рекомендації Ради від 22 травня 2019 року щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду за дітьми раннього віку (European Council, 2019). У документі освіта дітей раннього віку розглядається як фундамент для навчання у школі та невід'ємна частина освітнього континууму. Зокрема, наголошується, що участь у дошкільній освіті має численні переваги як для окремих індивідуумів, так і для суспільства в цілому: від покращення освітніх досягнень і результатів на ринку праці до зменшення кількості соціальних викликів і створення більш згуртованих та інклюзивних суспільств. Констатовано, що діти, які відвідували заклади дошкільної освіти більше одного року, мали вищі результати з мови та математики в дослідженнях PIRLS та PISA. Участь у якісній дошкільній освіті розглядається важливим фактором запобігання передчасному залишенню школи. Обґрунтовується, що витрати на освіту та догляд за дітьми раннього віку – це інвестиції в людський капітал з високою віддачею.

Рекомендація містить Рамку якості ЄС для освіти та догляду за дітьми раннього віку. Її мета – запропонувати формат якісної дошкільної освіти, яка визначається такими принципами:

- високоякісні послуги мають вирішальне значення для розвитку та навчанню дітей і, в довгостроковій перспективі, для підвищення їхніх освітніх шансів;
- участь батьків як партнерів у наданні таких послуг є важливою – сім'я є найважливішим місцем для зростання та розвитку дітей, а батьки (та опікуни) несуть відповідальність за благополуччя, здоров'я та розвиток кожної дитини;
- послуги дошкільної освіти мають бути орієнтовані на дитину, активно залучати дітей та визнавати їхні погляди.

У Рамці визначено п'ять ключових складових якісної системи дошкільної освіти (табл. 1).

Таблиця 1.

Рамка якості ЄС освіти та догляду за дітьми раннього віку

Доступ
дошкільні послуги є доступними для всіх сімей з дітьми
дошкільні послуги заохочують участь, посилюють соціальну інтеграцію та охоплюють різноманітні групи населення
Персонал
висококваліфікований персонал, який пройшов початкову та постійну підготовку, що дозволяє йому виконувати свої професійні обов'язки
сприятливі умови праці, включаючи професійне керівництво, яке створює можливості для спостереження, рефлексії, планування, командної роботи та співпраці з батьками
Курикулум
курукулум, що базується на педагогічних цілях, цінностях і підходах, які дозволяють дітям повністю розкрити свій потенціал, спрямований на соціальний, емоційний, когнітивний, фізичний розвиток та благополуччя дітей

курукулум, який спрямовує персонал до співпраці з дітьми, колегами та батьками, а також рефлексії над власною практикою
Моніторинг та оцінювання
моніторинг та оцінювання надають інформацію на відповідному місцевому, регіональному та/або національному рівні для підтримки постійного покращення якості політики та практики
моніторинг та оцінювання відповідають найкращим інтересам дитини
Управління та фінансування
зацікавлені сторони мають чітке розуміння своєї ролі та обов'язків, а також знають, що від них очікується співпраця з партнерськими організаціями
законодавство та/або фінансування підтримують прогрес у досягненні загального права на якісну та доступну дошкільну освіту, а інформація про прогрес регулярно повідомляється відповідним зацікавленим сторонам

Джерело: European Union, 2019.

Базовим документом, який формує інноваційну стратегію розвитку шкільної освіти, є Рекомендація Ради від 22 травня 2018 року про ключові компетентності для навчання впродовж життя (European Council, 2018) У Рекомендації запропоновано оновлену Європейську довідкову рамку ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Компетентності у документі трактуються як комбінація знань, навичок і ставлень, де:

- знання охоплюють факти і дані, концепти, ідеї та теорії, що сприяють розумінню певної галузі чи предмета;
- навички визначаються як здатність і спроможність здійснювати діяльність із застосуванням набутих знань для досягнення результатів;
- ставлення трактуються як схильність та спосіб мислення щодо дій і реагування на ідеї, поведінку людей чи ситуації.

Ключові компетентності визначаються як такі, які потрібні всім людям для особистої самореалізації та розвитку, працевлаштування, соціальної інтеграції, успішного життя в мирному суспільстві, ведення здорового способу життя та активної громадянської позиції. Наголошено на їхньому розвитку в процесі навчання впродовж життя (lifelong learning), а також у всіх контекстах формальної, неформальної та інформальної освіти, включаючи сім'ю, школу, робоче місце, сусідство та інші спільноти (life-wide learning).

У Рамці визначено вісім ключових компетентностей, які проголошено однаково важливими для успішного життя у суспільстві. Це: грамотність; багатомовність; математична компетентність та компетентність у галузі науки, технологій і техніки; цифрова компетентність; особистісна, соціальна та навчальна компетентність; громадянська компетентність; підприємницька компетентність; культурна обізнаність та компетентність у сфері самовираження.

Копенгагенський процес, ініційований у 2002 році Декларацією про посилення європейської співпраці у сфері професійної освіти і навчання (Cedefop, 2002), стартував спільні ініціативи країн ЄС з підвищення ефективності, якості та привабливості цього рівня освіти в Європі. Сьогодні у середньому 50% молодих європейців у віці 15–19 років беруть участь у програмах первинної професійно-технічної освіти (European Commission, n.d.-d). Неперервна професійна підготовка є важливим інструментом набуття нових навичок і кваліфікацій дорослими громадянами ЄС.

Засадничим документом, що визначає орієнтири сучасної політики ЄС у галузі професійної освіти і навчання є Рекомендація Ради від 24 листопада 2020 року про професійну освіту і навчання для сталої конкурентоспроможності, соціальної справедливості та стійкості (European Council, 2020). Для формування такої системи необхідно розглядається політика, що ґрунтується на таких принципах:

- професійна освіта і навчання швидко адаптується до змін на ринку праці;
- гнучкість і можливості для розвитку є основою професійної освіти і навчання;

- професійна освіта і навчання є рушійною силою інновацій та зростання і готує до цифрового та «зеленого» переходу, а також до професій, що користуються високим попитом;
- професійна освіта і навчання є привабливим вибором, що базується на сучасному та цифровому забезпеченні навчання/навичок;
- професійна освіта і навчання сприяє рівності можливостей;
- професійна освіта і навчання ґрунтуються на культурі забезпечення якості.

У Рекомендації запропоновано оновлену Рамку європейського забезпечення якості у професійній освіті і навчанні EQAVET (The European Quality Assurance Reference Framework), яка охоплює десять індикаторів: актуальність систем забезпечення якості для постачальників послуг ПОН; інвестиції у підготовку вчителів та викладачів; рівень участі у програмах ПОН; рівень завершення програм ПОН; рівень працевлаштування ПОН; використання набутих навичок на робочому місці; рівень безробіття за окремими критеріями; поширеність ПОН для вразливих груп населення; механізми визначення потреб у навчанні на ринку праці; схеми, що використовуються для сприяння кращому доступу до ПОН та надання рекомендацій (потенційним) учням ПОН.

Оснабрюкська декларація про професійну освіту і навчання як фактор відновлення та справедливого переходу до цифрової та зеленої економіки, що затверджена 30 листопада 2020 року, доповнюючи Рекомендацію, визначає нові політичні ініціативи на період 2021–2025 років:

- сприяння стійкості та досконалості через якісну, інклюзивну та гнучку професійну освіту;
- створення нової культури навчання впродовж життя, що підкреслює актуальність безперервної професійної освіти і навчанні та цифровізації;
- сприяння сталості ПОН ;
- розвиток Європейського простору освіти і навчання та ПОН у міжнародному масштабі (Cedefop, 2020).

На сьогодні в Європі функціонує майже 5 000 закладів вищої освіти, в яких навчається 17,5 мільйона студентів, працює 1,35 мільйона викладачів вищої освіти та 1,17 мільйона дослідників (European Commission, n.d.-c). На вищу освіту покладається місія сприяння набуття європейцями інноваційними кваліфікаціями і навичками в умовах побудови стійкої, «зеленої» та цифрової економіки знань.

Інноваційний розвиток вищої освіти у форматі чотирьох ключових цілей для досягнення окреслено в Європейській стратегії для університетів:

- посилити європейський вимір у вищій освіті та дослідженнях;
- підтримувати університети як маяки європейського способу життя;
- розширювати можливості університетів як суб'єктів змін у подвійному «зеленому» та цифровому переходах;
- посилювати університети як рушійну силу глобальної ролі та лідерства ЄС (European Commission, 2022c).

Національні моделі навчання дорослих держав-членів охоплюють формальну та неформальну навчальну діяльність як професійного, так і загального характеру, відповідно до їх національних, регіональних і місцевих потреб, політики і традицій. Спільним викликом для ЄС, водночас, визначено низьку участь дорослого населення у навчанні: 9,2 % населення у віці 25–64 років станом на 2020 рік (European Council, 2021b).

Новий європейський порядок денний з навчання дорослих на 2021–2030 роки, що затверджений Резолюцією Ради від 29 листопада 2021 року, покликаний підвищити ефективність цього рівня. Генеральною ідеєю у Новому європейському порядку проголошено необхідність формування нової культури навчання, що актуалізує базові навички для всіх, а також безперервне набуття відповідних знань, навичок і компетентностей на всіх рівнях у формальному, неформальному та інформальному контекстах навчання впродовж життя.

Пріоритетами розвитку освіти дорослих, що окреслені у Новому європейському порядку денному, визначено:

- управління навчанням дорослих з акцентом на загальнодержавні національні стратегії та партнерства з зацікавленими сторонами;
- пропозиція та використання можливостей навчання впродовж життя зі сталим фінансуванням;
- доступність і гнучкість для адаптації до потреб дорослих;
- якість, справедливість, інклюзивність та успіх у навчанні дорослих з акцентом на професійний розвиток персоналу, який навчає дорослих, мобільність як учнів, так і персоналу, забезпечення якості та активної підтримки соціально незахищених груп населення;
- зелений і цифровий переходи та пов'язані з ними потреби у навичках (European Council, 2021b).

Отже, спільні орієнтири розвитку дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих, визначені у засадничих документах, що охоплюють параметри якості, справедливості, інклюзії, ключових компетентностей, культури навчання впродовж життя, підтримки «зеленого» та цифрового переходів у єдності покликані формувати синергетичний ефект, який інтенсифікує досягнення проголошеної мети побудови Європейського освітнього простору. У порівняльному звіті Європейської Комісії «Моніторинг освіти і навчання 2024» констатовано певний прогрес держав-членів з досягнення індикаторів, що вимірюють його побудову.

ЄС просувається до досягнення стратегічного індикатора охоплення щонайменше 96% дітей від 3 років до віку початку обов'язкової початкової освіти дошкільною освітою до 2030 року. У 2022 році цей показник на рівні ЄС становив 93,1%. Більшість країн ЄС на сьогодні демонструють охоплення на рівні 90%, у Бельгії, Данії, Іспанії, Португалії, Литві, Франції та Швеції вже досягли визначеної мети у 96%. Натомість у Румунії та Словаччині цей показник залишався нижчим за 80%.

Частка молодих людей, які зарано залишили навчання, не здобувши повної середньої освіти, становила 9,5% у 2023 році. Більше половини країн ЄС досягли цільового показника ЄС до 2030 року 9,0%. Країни з найкращими показниками – це Хорватія (2,0%), Польща (3,7%) та Греція (3,7%), у той час, як Румунія (16,6%), Іспанія (13,7%) та Німеччина (12,8%) значно відстають.

Індикатор ЄС – щонайменше 60% нещодавніх випускників закладів ПОН повинні мати досвід навчання на робочому місці в рамках своєї програми ПОН до 2025 року – було досягнуто на рівні 64,5% у 2023 році. Водночас, розбіжності між країнами є значними. Навчання на робочому місці в ПОН є майже універсальним в Австрії, Іспанії, Нідерландах та Німеччині, хоча у Румунії та Чехії – це радше виняток.

У 2023 році частка 25–34-річних з вищою освітою досягла 43,1% при показнику ЄС 45% до 2030 року. При позитивній тенденції у ЄС у цілому у Бельгії, Греції, Естонії, Ірландії, Латвії, Литві, Люксембурзі, Нідерландах, Португалії, Румунії, Словенії, Угорщині, Фінляндії та Чехії відзначено зниження показника.

Водночас країни демонструють низьку участь дорослих у віці 25–64 років у навчанні. При визначених стратегічних показниках ЄС у 47% до 2025 року та 60% – до 2030 року за даними на 2024 рік становить, за різними даними, від 25,1% до 39,5% значно варіюючись по країнам.

Найбільшою проблемою визначено досягнення стратегічного показника ЄС – менш, ніж 15% 15-річних з низькими успіхами з читання, математики та природничих наук у 2030 році, що пояснюється навчальними втратами внаслідок пандемії COVID-19. Ґрунтуючись на результатах дослідження якості освіти PISA 2022 у звіті констатовано, що зростання частки 15-річних з низькими успіхами з читання, математики та природничих наук взагалі ставить під сумнів досягнення визначеного індикатора. Середній показник 15-річних з низькими успіхами з читання сягнув 26,2%, частка 15-річних з низькими успіхами з математики становить 29,5%, а з природничих дисциплін – 24,2%. Лише Естонія досягла цільового показника ЄС з усіх трьох дисциплін, а Ірландія – з читання (European Commission, 2024a).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Керуючись висновками дослідження Viennet & Pont (2017) щодо моделей упровадження освітньої політики у контексті різноспря-

мованої взаємодії політику ЄС у галузі освіти і навчання розуміємо комплекс цілей у форматі програм, що формуються відповідними органами ЄС, базуються на спільних цінностях та ідеях, спрямовані на освіту в державах-членах.

Освітня політика ЄС сьогодні характеризується цілеспрямованими, багатовекторними та багаторівневими впливами з метою досягнення мети побудови Європейського освітнього простору. Стратегічні пріоритети європейського співробітництва у процесі побудови Європейського освітнього простору, що є чіткими та такими, які можуть бути реалізовані, забезпечують інноваційну трансформацію усіх рівнів освіти на засадах синергії та системності. Охоплення усіх рівнів освіти креативною ідеєю побудови Європейського освітнього простору забезпечується застосуванням методології поєднання тематичного та рівневого форматів формулювання пріоритетів співробітництва. Ефективність імплементації проголошеного забезпечується застосуванням індикаторів, термінів їх досягнення та моніторингом прогресу.

Перспективним вбачаємо дослідження освітніх політик держав-членів з розбудови дошкільної, шкільної, професійно-технічної, вищої освіти та освіти дорослих на засадах цілей та ініціатив європейського співробітництва.

Використані джерела

- Батечко, Н. Г., Бульвінська, О. І., Локшина, О. І., Мосьпан, Н. В., Проценко, О. Б., Сисоєва, С. О., & Соколова, І. В. (укладачі). (2020). *Європейський простір вищої освіти: Параметри якості та експертизи: навчальний посібник* (С. О. Сисоєва, ред.). ТОВ «Видавниче Підприємство «Едельвейс». <https://heqes.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%84%D0%9F%D0%92%D0%9E-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%82%D0%B0-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8-1.pdf>
- Кабінет Міністрів України. (2024, 5 грудня). *Презентовано словник термінів перемовин про вступ до ЄС*. Урядовий портал. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/prezentovano-slovnuk-terminiv-peremovyn-pro-vstup-do-yes/>
- Локшина, О. (2019). Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. *Український Педагогічний журнал*, 3, 21–30. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-21-30>
- Локшина, О. (2023). Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021 – 2030 рр. як євроінтеграційний орієнтир для української освіти. *Український Педагогічний журнал*, 4, 5–17. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-5-17>
- Локшина, О. (2024). Європейський освітній простір як інтеграційна перспектива української освіти. *Український Педагогічний журнал*, 2, 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-6-19>
- Михайленко, С. І., Мирошніченко, Н. О., & Гах, Р. В. (2024). Щодо ролі вищої освіти в інтеграції України в європейський освітній простір. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 7, 1–18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1257101>
- Міністерство освіти і науки України. (2023). *Про затвердження дорожньої карти європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року*. Наказ від 11.12.2023 № 1501. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1501729-23#Text>
- Топузов, О., Локшина, О., Джурило, А., & Шпарик, О. (2023). Європейський дослідницький простір як орієнтир розвитку освіти і науки в Україні. *Український Педагогічний журнал*, 4, 5–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-5-19>
- Agostini, C. & Natali, D. (2015). The EU's Ambivalent Involvement in Education and Training Policies. In *Social policy in the European Union: State of play 2015*, edited by David Natali and Bart Vanhercke, 153–182. Brussels: ETUI, OSE
- Alexiadou, N., & Lange, B. (2014). Europeanizing the National Education Space? Adjusting to the Open Method of Coordination (OMC) in the UK. *International Journal of Public Administration*, 38(3), 157–166. <https://doi.org/10.1080/01900692.2014.934836>
- Beukel, E. (1994). Reconstructing Integration Theory: The Case of Educational Policy in the EC. *Cooperation and Conflict*, 29(1), 33–54. <https://doi.org/10.1177/0010836794029001003>

- Cankaya, S., Kutlu, Ö., & Cebeci, E. (2015). The educational policy of the European Union. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 174, 886–893. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.706>
- Carlson, S., Eig Müller, M., & Lueg, K. (2018). Education, Europeanization and Europe's social integration. An introduction. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 31(4), 395–405. <https://doi.org/10.1080/13511610.2018.1550388>
- Cedefop. (2002). *Copenhagen declaration: Declaration of the European ministers of vocational education and training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training*. https://www.cedefop.europa.eu/files/copenhagen_declaration_en.pdf
- Cedefop. (2020). *Osnabrück declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies*. https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf
- European Commission. (2021). *Accession criteria (Copenhagen criteria)*. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=LEGISUM:accession_criteria_copenhagen
- European Commission. (2022a). *Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions on a European strategy for universities (COM/2022/16 final)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A16%3AFIN>
- European Commission. (2022b). *Communication from the commission to the European Parliament, the European Council and the Council: Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union*. <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Ukraine%20Opinion%20and%20Annex.pdf>
- European Commission. (2022c). *European strategy for universities (COM/2022/16 final)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0016>
- European Commission. (2023a). *Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf
- European Commission. (2023b). *Ukraine 2023 Report: Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf
- European Commission. (2024a). *Education and training monitor: comparative report*. Publications Office of the European Union <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9637e78f-acc7-11ef-acb1-01aa75ed71a1/language-en>
- European Commission. (2024b). *Ukraine 2024 report: Accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, and the Committee of Regions: 2024 communication on EU enlargement policy (SWD(2024) 699 final)*. European Union. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf
- European Commission. (n.d.-a). *Chapters of the acquis. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations (DG NEAR)*. European Union. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en
- European Commission. (n.d.-b). *European Education Area: Quality education and training for all*. European Union. <https://education.ec.europa.eu/>
- European Commission. (n.d.-c). *Higher education initiatives*. European Education Area: Quality education and training for all. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/about-higher-education>
- European Commission. (n.d.-d). *Vocational education and training initiatives*. European Education Area: Quality education and training for all. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/about-vocational-education-and-training>
- European Council. (2018, 22 May). *Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01)*. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2018:189:TOC

- European Council. (2019, 22 May). *Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems (2019/C 189/02)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019H0605%2801%29>
- European Council. (2020, 24 November). *Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (2020/C 417/01)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>
- European Council. (2021a). *Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021–2030)*. Publications Office of the EU. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b004d247-77d4-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>
- European Council. (2021b). *Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030 (2021/C 504/02)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX-%3A32021G1214%2801%29>
- European Union. (2008). *Article 165 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>
- European Union. (2016a). *Article 166 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E166>
- European Union. (2016b). *Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>
- Gornitzka, Å. (2018) Organising Soft Governance in Hard Time – The Unlikely Survival of the Open Method of Coordination in EU Education Policy. *European Papers: A Journal on Law and Integration*. Vol. 3(1), 235–255. <https://doi.org/10.15166/2499-8249/211>
- Heriard, P., Prutsch, M. J., & Thoenes, S., (2021). *Research for CULT Committee – Making the European Education Area a reality: state of affairs, challenges and prospects*. European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.14830.95042>
- Maassen, P., & Musselin, C. (2009). European Integration and the Europeanisation of Higher Education. In Amaral, A., Neave, G., Musselin, C., Maassen, P. (eds) *European Integration and the Governance of Higher Education and Research. Higher Education Dynamics*, 26, 3–14. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9505-4_1
- Radaelli, C. M. (2004). *The open method of coordination: A new governance architecture for the European Union?* Swedish Institute for European Policy Studies. <https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10036/22489/Radaelli%20open%20Method.pdf?sequence=2>
- Stevenson, H. (2024). Europeanizing Europe's Education Policy. In *Building Europe Through Education, Building Education Through Europe*, 206–221. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003247838-13>
- Viennet, R., & Pont, B. (2017). Education policy implementation: A literature review and proposed framework. *OECD Education Working Papers*, 162. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/fc467a64-en>
- Wößmann, L., & Schütz, G. (2006, April 26). *Efficiency and equity in European education and training systems* (EENEE Analytical Report No. 1). European Expert Network on Economics of Education. http://www.education-economics.org/dms/EENEE/Analytical_Reports/EENEE_AR1.pdf

References

- Agostini, C. & Natali, D. (2015). The EU's Ambivalent Involvement in Education and Training Policies. In *Social policy in the European Union: State of play 2015*, edited by David Natali and Bart Vanhercke, 153–182. Brussels: ETUI, OSE
- Alexiadou, N., & Lange, B. (2014). Europeanizing the National Education Space? Adjusting to the Open Method of Coordination (OMC) in the UK. *International Journal of Public Administration*, 38(3), 157–166. <https://doi.org/10.1080/01900692.2014.934836> (in English).
- Batechko, N. H., Bulvinska, O. I., Lokshyna, O. I., Mospan, N. V., Protsenko, O. B., Sysoieva, S. O., & Sokolova, I. V. (Ukladachi). (2020). *Yevropeyskyi prostir vyshchoi osvity: Parametry yakosti ta ekspertyzy: navchalnyi posibnyk* (S. O. Sysoieva, red.). TOV «Vydavnyche Pidpriemstvo «Edelveis». <https://heqes.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%84%D0%9F%D0%92%D0%9E-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8>

- %D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%82%D0%B0-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8-1.pdf (in Ukrainian).
- Beukel, E. (1994). Reconstructing Integration Theory: The Case of Educational Policy in the EC. *Cooperation and Conflict*, 29(1), 33–54. <https://doi.org/10.1177/0010836794029001003> (in English).
- Cankaya, S., Kutlu, Ö., & Cebeci, E. (2015). The educational policy of the European Union. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 174, 886–893. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.706> (in English).
- Carlson, S., Eigmüller, M., & Lueg, K. (2018). Education, Europeanization and Europe's social integration. An introduction. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 31(4), 395–405. <https://doi.org/10.1080/13511610.2018.1550388> (in English).
- Cedefop. (2002). *Copenhagen declaration: Declaration of the European ministers of vocational education and training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training*. https://www.cedefop.europa.eu/files/copenhagen_declaration_en.pdf (in English).
- Cedefop. (2020). *Osnabrück declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies*. https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf (in English).
- European Commission. (2021). *Accession criteria (Copenhagen criteria)*. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=LEGISSUM:accession_criteria_copenhagen (in English).
- European Commission. (2022a). *Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions on a European strategy for universities (COM/2022/16 final)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A16%3AFIN> (in English).
- European Commission. (2022b). *Communication from the commission to the European Parliament, the European Council and the Council: Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union*. <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Ukraine%20Opinion%20and%20Annex.pdf> (in English).
- European Commission. (2022c). *European strategy for universities (COM/2022/16 final)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0016> (in English).
- European Commission. (2023a). *Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf (in English).
- European Commission. (2023b). *Ukraine 2023 Report: Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (in English).
- European Commission. (2024a). *Education and training monitor: comparative report*. Publications Office of the European Union <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9637e78f-acc7-11ef-acb1-01aa75ed71a1/language-en> (in English).
- European Commission. (2024b). *Ukraine 2024 report: Accompanying the document communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, and the Committee of Regions: 2024 communication on EU enlargement policy (SWD(2024) 699 final)*. European Union. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf (in English).
- European Commission. (n.d.-a). *Chapters of the acquis. European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations (DG NEAR)*. European Union. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en (in English).
- European Commission. (n.d.-b). *European Education Area: Quality education and training for all*. European Union. <https://education.ec.europa.eu/> (in English).
- European Commission. (n.d.-c). *Higher education initiatives*. European Education Area: Quality education and training for all. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/about-higher-education> (in English).

- European Commission. (n.d.-d). *Vocational education and training initiatives*. European Education Area: Quality education and training for all. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/about-vocational-education-and-training> (in English).
- European Council. (2018, 22 May). *Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01)*. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2018:189:TOC (in English).
- European Council. (2019, 22 May). *Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems (2019/C 189/02)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019H0605%2801%29> (in English).
- European Council. (2020, 24 November). *Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (2020/C 417/01)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>
- European Council. (2021a). *Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021–2030)*. Publications Office of the EU. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b004d247-77d4-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>
- European Council. (2021b). *Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030 (2021/C 504/02)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32021G1214%2801%29>
- European Union. (2008). *Article 165 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165> (in English).
- European Union. (2016a). *Article 166 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E166> (in English).
- European Union. (2016b). *Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT> (in English).
- Gornitzka, Å. (2018) Organising Soft Governance in Hard Time – The Unlikely Survival of the Open Method of Coordination in EU Education Policy. *European Papers: A Journal on Law and Integration*. Vol. 3(1), 235–255. <https://doi.org/10.15166/2499-8249/211>
- Heriard, P., Prutsch, M. J., & Thoenes, S., (2021). *Research for CULT Committee – Making the European Education Area a reality: state of affairs, challenges and prospects*. European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.14830.95042> (in English).
- Kabinet Ministriv Ukrainy. (2024, 5 hrudnia). *Prezentovano slovnyk terminiv peremovyn pro vstup do Yes. Uriadovyi portal*. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/prezentovano-slovnyk-terminiv-peremovyn-pro-vstup-do-yes/> (in Ukrainian).
- Lokshyna, O. (2019). Yevropeiska dovidkova ramka kluchovykh kompetentnosti dlia navchannia vprodovzh zhyttia: onovlene bachennia 2018 roku. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, 3, 21–30. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-21-30> (in Ukrainian).
- Lokshyna, O. (2023). Stratehiia yevropeiskoho spivrobitnytstva u haluzi osvity i navchannia u 2021 – 2030 rr. yak yevrointehratsiyni oriientyr dlia ukrainskoi osvity. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, 4, 5–17. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-5-17> (in Ukrainian).
- Lokshyna, O. (2024). Yevropeyskyi osvithniy prostir yak intehratsiina perspektyva ukrainskoi osvity. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, 2, 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-6-19> (in Ukrainian).
- Maassen, P., & Musselin, C. (2009). European Integration and the Europeanisation of Higher Education. In Amaral, A., Neave, G., Musselin, C., Maassen, P. (eds) *European Integration and the Governance of Higher Education and Research. Higher Education Dynamics*, 26, 3–14. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9505-4_1 (in English).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2023). *Pro zatverdzhennia dorozhnoi karty yevropeiskoi intehratsii Ukrainy u sferakh osvity i nauky do 2027 roku*. Nakaz vid 11.12.2023 № 1501. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1501729-23#Text> (in Ukrainian).
- Mykhailenko, S. I., Myroshnychenko, N. O., & Hakh, R. V. (2024). Shchodo roli vyshchoi osvity v intehratsii Ukrainy v yevropeyskyi osvithniy prostir. *Pedahohichna Akademiia: naukovyi zapysky*, 7, 1–18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1257101> (in Ukrainian).

- Radaelli, C. M. (2004). *The open method of coordination: A new governance architecture for the European Union?* Swedish Institute for European Policy Studies. <https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10036/22489/Radaelli%20open%20Method.pdf?sequence=2> (in English).
- Stevenson, H. (2024). Europeanizing Europe's Education Policy. In *Building Europe Through Education, Building Education Through Europe*, 206–221. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003247838-13>
- Topuzov, O., Lokshyna, O., Dzhurylo, A., & Shparyk, O. (2023). Yevropeiskiy doslidnytskyi prostir yak oriiientyr rozvytku osvity i nauky v Ukraini. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal*, 4, 5–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-5-19> (in Ukrainian).
- Viennet, R., & Pont, B. (2017). Education policy implementation: A literature review and proposed framework. *OECD Education Working Papers*, 162. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/fc467a64-en> (in English).
- Wößmann, L., & Schütz, G. (2006, April 26). *Efficiency and equity in European education and training systems* (EENEE Analytical Report No. 1). European Expert Network on Economics of Education. http://www.education-economics.org/dms/EENEE/Analytical_Reports/EENEE_AR1.pdf (in English).

Olena Lokshyna, Dr. Sc. in Pedagogy, Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine, Head of the Department of Comparative Education, Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: reforms and innovations in the world and European educational space in the conditions of globalization of Europeanization in a comparative perspective, theory and methodology of comparative pedagogy.

EUROPEAN UNION POLICY IN THE AREA OF EDUCATION AND TRAINING: GOALS, PRIORITIES, INITIATIVES

Abstract. The author analyses the current key EU initiatives at the levels of preschool, school, VET, higher and adult education. The relevance of the study is stated in the context of Ukraine's obtaining the status of a candidate for EU membership and harmonisation of the national legal system with the 'acquis communautaire', including the area of education and science. To achieve this paper goal, the method of analysing key EU documents that define the directions of development of European policy relating education and training by level was used. The author also studied the legislative and strategic documents of Ukraine regulating the process of European integration of national education. The analysis of monographic studies made it possible to understand the nature of the scientific discourse on this issue. The author analyses the Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training towards the European Education Area and beyond (2021-2030), which aims to build the European Education Area. The strategic priorities of cooperation within the framework of the concept of lifelong learning in the contexts of formal, non-formal and informal education are described. It is revealed that the EU policy guidelines at the levels of preschool, school, VET, higher and adult education cover the parameters of quality, equity, inclusion, key competences, culture of lifelong learning, support for green and digital transitions and are united to form a synergistic effect that intensifies the achievement of the declared goal. It is concluded that the EU's education policy today is characterised by targeted, multi-vector and multi-level influences in order to achieve the goal of building the European Education Area. Strategic priorities of the European cooperation in the process of its construction, which are clear and implementable, ensure innovative transformation of all levels of education on the basis of synergy and systematicity. Coverage of all levels of education by the creative idea of building the European Education Area is ensured by the application of the methodology of combining thematic and level formats of formulating cooperation priorities. The effectiveness of the implementation of the proclaimed is ensured by the use of indicators, deadlines for their achievement and progress monitoring.

Keywords: Ukraine; EU; European integration; education; educational policy; European Education Area.